

Učiteljski Tovariš.

Glasiló avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Vsebina: Našim častitim naročnikom. — Štatus kranjskega učiteljstva. — Jugoslovansko vseučilišče in učiteljstvo. — Slovenskemu in istrsko-hrvaškemu učiteljstvu za jugoslovansko vseučilišče. — Dopisi. — Društveni vestnik. — Književnost in umetnost. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služeb. — Inserati.

Našim častitim naročnikom.

Z 20. dnem t. m. bomo ustavili vse sedanje naslove. Zato prosimo vse častite naročnike, da naročbo **zanesljivo še ta mesec** — če le mogoče že do 20. t. m. — obnove (najbolje s pošto nakaznico ali začasno tudi z dopisnico), ker se sicer list z novim letom ustavi. Hkrati prosimo vse somišljenike, da razširjajo naš list med sabo in prijatelji ter nam pridobivajo novih naročnikov. Noben napreden učitelj ne sme biti brez „**Učiteljskega Tovariša**“. Prav tako ne sme biti nobena šola brez „**Popotnika**“ in „**Zvončka**“. Čim več gmotne podpore bodo imeli naši listi, tembolj bodo vstrezali svojim namenom.

Uredništvo in upravništvo

„Učiteljskega Tovariša“.

Ljubljana, dne 10. grudna 1901.

Štatus kranjskega učiteljstva.

Kako nesrečno je sestavljen štatus kranjskega učiteljstva in odmerjeni odstotki v posameznih plačilnih razredih, se vidi posebno pri letošnjem avancementu. Izmed vsega kranjskega učiteljstva, torej od okoli **650** učnih oseb — jih bo pomaknjenih z novim letom v bližnji višji plačilni razred samo **37**, beri: **sedemintrideset!** — t. j. približno **5·5%**!! Ali ni to pesek v oči! Skrajni čas je, da se v letošnjem zasedanju deželne zbornice ta grozni nedostatek popravi ter poviša število odstotkov v prvih dveh plačilnih razredih in zmanjša v zadnjih dveh plačilnih razredih. Kakor smo že povdarjali, je želja učiteljstva, da se odstotki v posameznih plačilnih razredih — če ne še ugodneje — vsaj tako-le odmerijo: I. plačilni razred = 25%; II. = 30%; III. = 25% in IV. pa 20%. Vobče bi bilo pa le pravično, da se četrti plačilni razred popolnoma odpravi. To so storili že tudi vsi drugi deželni zbori. Kaj je 1000 K pri današnji grozni draginji za družinskega očeta?!

Velik nedostatek štatusa kranjskega učiteljstva je tudi ta, ker se uvrsti učitelj(ica) v štatus šole s stalnim nameščenjem, dočim se uvrsti v vseh drugih kronovinah učitelj(ica) v

štatus že po prebitem izpitu učne usposobljenosti, ne oziraje se na stalno nameščenje. Tudi petletnice se štejejo učiteljstvu drugih kronovin takoj po izpitu učne usposobljenosti, le edina Kranjska je še tako starokopitna, da se štejejo petletnice šele od stalnega nameščenja. V prihodnji številki našega lista bomo dokazali s številkami črno na belem, kako zapostavljeno je kranjsko učiteljstvo glede svojih dohodkov za drugimi kronovinami. Še celo tužna Istra in kršna Dalmacija plačujeta svoje učiteljstvo bolje kakor pa naša Kranjska. Ta stiska roko glede učiteljskih plač svojima sestrama: Tirolski in Predarlški. Pa še ti dve deželi plačujeta vsaj v glavnih mestih svoje učiteljstvo bolje kakor pa Kranjska. Učiteljske plače drugih glavnih mest z Ljubljano se pa niti od daleč ne dajo primerjati. In vendar trdimo lahko po vsej pravici, da je Ljubljana po potresu najdražje glavno mesto v Avstriji. Stanarina je že tako visoka, da je kar naravnost neznosna. Ljubljanski učitelj(ica) dobi po 200, 300 in največ 360 K stanarine, plačati pa mora za stanovanje po **600 do 800 K**. To je več ko polovica plače. Zdaj pa živi učitelj z družino stanu in glavnemu mestu primerno! V sedanjem kritičnem položaju, ko ni niti enega stanovanja v Ljubljani praznega, ko morajo nekatere družine stanovati v okoliških vaseh, da celo v Kranju, povišujejo nekateri hišni posestniki stanarino po 20—30%. Enemu učitelju z II. mestne šole je povišana stanarina s februarjem za 40 K, drugemu za 100 K; vsi drugi pridejo gotovo še na vrsto. Upamo, da nam učiteljstvo z dežele ne bo zamerilo, če ob tej priliki tudi za ljubljansko učiteljstvo zastavimo svojo besedo. Saj ne želimo in tudi ne maramo, da bi šlo to na rovaš učiteljstva z dežele, katero je brez izjeme zdatnega gmotnega izboljšanja tudi krvavo potrebno. Predobro so nam znane tudi rane in bolečine učiteljstva z dežele, katere vse bomo ob pravem času in na pravem mestu objavili in razkrili. Da pa kaj dosežemo, moramo biti edini mestni, tržki in vaški učitelji. Nikogar ne smemo zavidati, če ima zaradi krajevnih razmer par kron več dohodkov kakor njegov tovariš. Vsi za enega in eden za vse — bodi naše geslo. To povdarjamo posebno še zaradi tega, ker je ob času zadnje regulacije neki tovariš z dežele v slovenskem dnevniku naperil ost svojega peresa proti ljubljanskemu učiteljstvu, katero je vendar z velikim trudom in naporom vodilo vso akcijo za izboljšanje učiteljskih plač in katero jo bode tudi letos s prav tako vno in navdušenjem vodilo.

Da bode pa šla stvar laglje in hitreje izpod rok, zato prosimo vsakterega, komur je mar izboljšanje naših plač, da

zastavi v ta namen čim preje svojo besedo pri dež. poslancu dotičnega okraja in tudi svoje pero v našem listu in v vseh drugih slovenskih in tudi nemških listih. Potom časopisja moramo pridobiti javno mnenje, ljudstvo za-se in: ljudski glas je božji glas.

Po teh besedah, katere so nekak migljaj poklicanim krogom, preidimo zopet k našemu nesrečnemu statusu. V prvi plačilni razred z 1600 K letne plače pride letos od vsega učiteljstva samo 5 reci: pet učiteljev. Po tem računu ne pridejo tisti, ko so še v IV. plačilnem razredu, nikdar v I. plačilni razred, ker je docela nemogoče, da bi dosegli tako visoko starost in toliko službenih let. Prav jo je zadel naš listkar Nadoslav, ki je v III. plačilnem razredu, ko je pisal v zadnjem „Listku“, da pride v najugodnejšem slučaju, t. j., če bo dočakal prav visoko starost, v I. plačilni razred šele 15 let po smrti. To je sicer šala, a žalostna istina. To je takozvani „Galgenhumor“, s katerim morajo preganjati družinski očetje sedanje žalostne gmotne razmere.

Torej samo 5 v I. plačilni razred! Ta petica vpije v nebo!

Jugoslovansko vseučilišče in učiteljstvo.

Gibanje, koje so sprožili naši akademiki za ustanovitev slovenskega oz. jugoslovanskega vseučilišča v Ljubljani, žene vedno širje valove. Našim viskošolcem prihiteli so na pomoč skoraj vsi slovanski akademiki to- in onstranske državne polovice, zavzeli so se za njih tirjatev skoraj vsi slovanski državni poslanci, vse slovansko časopisje podpira jih dan za dnevom s primernimi razpravami in članki in ves narod naš smatra njih zahtevo kot svojo zahtevo.

Naše avtonomne oblasti, na čelu vsem, kakor vselej, občinski odbor bele Ljubljane, občinski odbori drugih slovenskih mest, trgov in vasij, krajni šovski sveti, razna društva itd. itd. sklicujejo seje in prirejajo shode, kjer sklepajo spomenice in resolucije, ki naj kažejo vladi in vsemu svetu, kako si želi ves narod lastne univerze. In tako raste to gibanje, ta boj za slovensko vseučilišče v Ljubljani od dneva do dneva in kmalu ne bo najti niti gorske vasice, ki bi se ga ne udeleževala.

Vsaakega zavednega rodoljuba pa mora tudi s ponosom navdajati misel, da se bo glasila tudi raz stolice najvišjega kulturnega zavoda naša mila materinščina, sree se mu mora polniti samozavesti, če pomislimo, da se bo mogel tudi naš mali narod kosati z drugimi narodi na najvišjem polju učenosti, navdajati ga mora veselje ob misli, da pride čas, ko bomo mogli i mi Slovenci pred vsem svetom osvetliti svoje lice ter si raz obraz potegniti krinko „minderwerthiges Volk“, koja nam z tako silo pritiskajo nanj naši oholi sosedje.

Kdor pa je sam obiskoval vseučilišče, ali kdor je s vseučiliščniki le večkrat občeval, pa tudi tisti, ki se je sam naobraževal s knjigami drugih narodov, on vé pač ceniti domače vseučilišče tudi z drugega praktičnega stališča.

Zanimivo bilo bi tukaj razmotrivati tudi vprašanje, kakšnega pomena bili bi za narod naš doma, v maternem jeziku izobraženi sodniki in drugi uradniki, profesorji, advokati, notarji itd.

A tega danes ne bomo storili, temveč rečemo le kratko: Lastna univerza je življenski pogoj narodu našemu. Dekler iste nimamo, nismo in ne moremo

biti enakovredni in enakopravni z drugimi kulturnimi narodi in kdor nam isto odreka, on ne želi našega življenja, našega razvoja, ampak naš pogin.

Borba za lastno univerzo pomeni pri nas torej mnogo, ona je boj za življenje naroda.

Na krov torej vsi narodnjaki, delujte in ne mirujte, dokler si ne priborimo lastne univeze!

A sedaj naj kratko omenimo, kako bi vplivalo slovensko vseučilišče na naše šolske razmere, na nas učitelje in na ljudsko naobrazbo sploh.

Prva naravna posledica slovenskega vseučilišča bila bi slovenska učiteljska, ker vendar ne gre odrekati narodu učiteljsk, ako se mu da univerza. Na slovenskih učiteljskih izobraženi in vzgojeni učitelji bili bi pa bolj pripravljeni za svoj vzvišeni poklic med slovenskim narodom. Oni bi se ne odvadili nikdar narodovemu jeziku, nikdar ne bi mislili v tujem jeziku in ne bilo bi jim treba stikati po raznih slovarjih in besednjakih za slovenskimi izrazi, kakor moramo storiti mi. Oni bi imeli jezik naš bolj v svoji oblasti in priredili bi lahko svoj pouk mnogo prikladneje kakor mi, ki ga naslanjamo večinoma na drugonarodne uzore.

Slovenska univerza povzročila bi obširno, vsestransko strokovno literaturo v našem jeziku in brezdvomno segali bi i mi učitelji radostno po njej, da bi si popolnili ž njo svojo naobrazbo. A tudi na univerzo samo bi šel marsikdo izmed nas ter bi se napajal in krepil ob viru učenosti, česar sedaj ne moremo tako lahko storiti, ker bi nas nemška naobrazba našemu jeziku še bolj odtujila ter nam naše delovanje le otežkočila.

Vseučilišče v Ljubljani vplivalo bi torej na nas učitelje le blagodejno, ono bi našo naobrazbo znatno povzdignilo ter bi pripomoglo, da bi mi svojo nalogo sè strokovnjaško sigurnostjo izvrševali.

Izcimila bi se tudi med nami samimi strokovnjaška šolska literatura, ki bi se ozirala zgolj na posebnosti naroda našega in gotovo bi se število znamenitih slovanskih pedagogov ž njo znatno pomnožilo.

Pouk in vzgoja našega naroda pridobila bi neizmerno veliko in ravno s tem bi dobil narod naš najboljšo življensko podlago.

A tudi naši talenti, kojih je toliko zakopanih v naših kmetskih hišah, bi se lažje posvetili študijam. Bliže doma ko ostane dijak, tim manjše stroške povzroča in čim dlje ostane dijak na domačih tleh, tem manje se odtuji svojemu smotru. To vedo tudi naši kmetje in marsikdo bi dal svojega sina študirat v Ljubljano, ko ga pa v Gradec ali celo na Dunaj ne mara dati. To bi pa zopet znatno vplivalo na splošno naobrazbo naroda in bi se ista tudi tem načinom močno razširila.

Slovensko vseučilišče povzdignilo bi torej naglim korakom vsestransko naobrazbo naroda, privedlo bi ga kmalo v isto vrsto z drugimi kulturnimi narodi, ono bi netilo v njem vedno tudi hrepenenje za vsestranskim napredkom in bi mu pripomoglo, da bi bil „na svoji zemlji svoj gospod“.

Kjer se pa gre za tako velikanske koristi naroda našega, kjer se gre za njega napredek, tam pa tudi ljudsko-šolsko učiteljstvo ne sme izostati. Ravno ono, ki je sedaj najvažnejši širitelj kulture med našim narodom in dobro vé, česa je narodu treba, mora sedaj svoj glas pozdigniti in po svojih skromnih močeh pripomoči do konečne ugodne rešitve vseučiliščnega vprašanja.

Zatorej naj ne bo učiteljskega društva, ki bi ne poslalo peticije za slovensko univerzo, a tudi ne učitelja, ki bi ne deloval na to, da storijo isto tudi vse naše avtonomne oblasti in druge korporacije. Kjerkoli se priredi kakšna manifestacija v prid slovenski univerzi, ne sme manjkati niti enega učitelja.

Pokažimo svetu, da smo tukaj vsi edini, da vé ves narod ceniti vrednost lastnega vseučilišča in da nima danes nikdo izmed nas važnejše prošnje kakor:

Dajte nam lastno univerzo v Ljubljani.

Slovenskemu in istrsko-hrvaškemu učiteljstvu za jugoslovansko vseučilišče.

Važnost in pomen vseučilišča za razvoj in kulturo narodov je vlada in država že od nekdaj do dobra izpoznala; zato ga je, navdihljena z nemškim duhom, uvaževala le za nemški narod, a Slovencem ga je še doslej vedno odrekla. Nemcem v Avstriji pet vseučilišč, Slovencem nobenega! Toda slovenska Pepelka je postala sita tega svojega zapostavljanja in zahteva danes, preoblečena v svetlo kraljičino obleko, narodne probujenosti enakopravnost z Nemci, da se tudi nji izpolni glavni pogoj narodove kulture v obliki ustanovitve slovenskega vseučilišča v Ljubljani. Slovenski narod noče več igrati zaničevane vloge zatirane Pepelke, temveč on hoče biti deležen z nemškim narodom enakih svojih družinskih pravic in zahteva na vseh koncih in krajih od državnega zbora in vlade vseučilišča v Ljubljani.

Razlagati visoko in nepregledno važnost in pomen slovenskega vseučilišča za razvoj in napredek našega naroda, bi se reklo vodo v Savo nositi. Opozarjamo le na resnično dejstvo, da so naši bratje Čehi postali šele tedaj vsled svoje kulture mogočen narod v Avstriji, odkar so dobili svoje vseučilišče. Akademsko izobraženi njegovi sinovi so zasedli v narodni zavednosti vse postojanke ter dali narodu v državi veliko moč.

Mi Slovenci se trudimo in delamo, recimo „na drobno“ na vse kriplje, da bi se povzdignili na višino močnih politično zrelih in bolj izobraženih in zavednih narodov, a tega nam v celoti tako dolgo ne bo mogoče doseči, dokler ne bomo imeli svojih visokih šol. Le kadar te dosežemo, bomo lahko delali „na debelo“ in povzdignili narodovo duševno in gmotno stanje na zaželjeno stopinjo kulture, gospodarske in politične moči.

Na delo torej vsakdo, da dosežemo svoje vseučilišče v Ljubljani. Narodna dolžnost nas kliče na krov!

Slovensko učiteljstvo je za državnimi poslanci, slovenskimi vseučiliščniki in občinami najkompetentnejši činitelj, pridobiti narodu slovensko vseučilišče, ono prekosi v svoji delavnosti tudi naše duhovništvo, ki še doslej ni ganilo niti mezinca za ustanovitev slovenskega vseučilišča. Kaj storiti, da si priborimo v celoti prvenstvo najbolj kulturno delavnega faktorja med slovenskim narodom, nam kaže sijajni izgled kulturne zrelosti, narodne in stanovske zavednosti pa tudi prosvetljenega političnega obzorja učiteljstva dvorazredne ljudske šole v Št. Lenartu nad Laškim trgom, v štajerskih — hribih, ki je takoj ob prvem glasu, ki se je raznesel po časnikih, ušlo na deželni zbor sledečo prošnjo, razumeva se v slovenskem jeziku:

Visoki državni zbor na Dunaju!

Visoka c. kr. vlada na Dunaju!

Prespoštljivo podpisano učiteljstvo ljudske šole v Št. Lenartu nad Laškim trgom na Štajerskem prosi vdano:

Visoki državni zbor in visoka vlada na Dunaju blagovoli skleniti nemudno ustanovitev slovenskega vseučilišča po načrtu kakor ga zahtevajo slovenski vseučiliščniki v svoji tozadevni prošnji ter podpira svojo prošnjo s sledečimi razlogi:

1. Ljudsko šolsko učiteljstvo je pionir narodove kulture, ono stremi za višjo, t. j. akademično izobrazbo v zavesti, čim višja bode naobraženost učiteljstva, tem večja postane i naobraženost naroda.

2. Ljudsko šolsko učiteljstvo, bodi si učiteljica, bodi si učitelj, je vsled svoje srednješolske izobrazbe opravičeno se dati upisati v slovensko vseučilišče in je torej ono kompetentno prositi za ustanovitev tega vseučilišča.

3. Z ustanovitvijo vseučilišča v Ljubljani bi se brezdvomno okoristilo vse slovensko ljudskošolsko učiteljstvo ne samo s tem, da bi kot izvenredni slušatelji obiskovali vseučiliščna predavanja, temveč tudi stem, ker bi iz njega izišli slovensko akademično izobraženi profesorji za c. kr. učiteljišča, ki vzgojujejo naraščaj slovenskega učiteljstva.

4. Z ustanovitvijo slovenskega vseučilišča bi se posredno s povišano izobrazbo učiteljstva povzdignilo slovensko šolstvo v obče, kar zamore narodu in državi le koristiti. Država, ki ne skrbi zadostno za naobraženost in kulturni razvoj svojih narodov, ovira sama sebe in ne more nikdar dospeti do zaželenega miru in blagostanja!

Učiteljstvo ljudske šole v Št. Lenartu nad Laškim trgom, dne 17. listopada l. 1901.

Antonija Kračmanova Radoslav Knaflič
učiteljica. nadučitelj.

„Učiteljski Tovariš“ poziva vse slovensko in istrsko hrvaško učiteljstvo od Špilfelda do primorskih in istrskih obal s primorskimi otoki vred, od Bleiburga in Trbiža do mej ogrskega in hrvaškega kraljevstva, da uloži tudi ono na vsaki šoli po jedno tako prošnjo na državni zbor v roke katerega si bodi slovenskega državnega poslanca. Pri sestavi prošnje je treba pomniti sledeče in se po tem ravnati:

1.) V prošnji se ne smejo navajati politični, temveč samo učiteljski, šolski oziroma pedagoški, književni, znanostni itd. razlogi.

2.) Ker je v smislu § 38. šolskega in učnega reda učiteljska konferenca le zato določena, da učiteljstvo razpravlja v nji o znotranjih zadevah svoje šole, (za Štajersko je celo s posebnim ukazom dežel. šol. sveta z dne 30. VI. 1881. št. 4022 določeno, kaj se naj v konferencah obravnava) ne more učiteljstvo na podlagi konferenčnega sklepa prositi za vseučilišče, temveč le pod tvrdko „Učiteljstvo ljudske šole v“ kar je za one šole na Štajerskem in v Primorju, ki se nahajajo v nemško mislečem oziroma italijanskem vodstvu mnogo prikladnejše. Če so tudi prošnjiki v manjšini, nič ne dé, prošnja naj kroži in se odpošlje, naj si jo tudi le en sam podpiše.

3.) Prošnja se naj naslovi najprej na državni zbor in še le v drugi vrsti na visoko vlado. Tem načinom se vlada mora na njo ozirati, ako pa bi jo naslovili najprej na vlado ali samo na vlado, bi jo znal kak vladni uradnik, nasprotnik Slovencev, vreči v koš. Državni poslanec jo vloži v zapisnik državnega zbora, odkoder rōma k vladi, ki je ne more več ugonobiti. Mnogo slovenskih prošenj se na Dunaju zato izgubi, ker se niso bile dovolj previdno vložile.

Naj torej ne bode nobene slovenske in hrvaške šole, kjer bi učiteljstvo ne razumelo te svoje dolžnosti. Pokažimo narodu, da smo mi za njega prvi na delu, kjer se gre za povzdigo njegove kulture in moči v državi; zasluženje njegovo priznanje nam ne more izostati!

Kako naj učiteljstvo še nadalje postopa, kažeta tudi prošnji, kateri je nadučitelj Knaflič vložil, na svoje okrajno učiteljsko društvo in na Zvezo slovenskih učiteljskih društev rekoč:

Slavno predsedništvo učiteljskega društva za celjski in laški okraj!

Ker ni mogoče sklicati nemudoma društvenega zborovanja, v katerem bi se razpravljala nujna vseučiliščna zadeva, slavno predsedništvo naj blagovoli vložiti na državni zbor v imenu društva prošnjo za vstanovitev slovenskega vseučilišča v Ljubljani na podlagi § 1. društvenih pravil, ki obsega določbo „namen društva je pospeševanje ljudsko šolskih in učiteljskih interesov sploh“, sklicevaje se morda na razloge enake prošnje tukajšnjega učiteljstva, priobčene v „Učitelj. Tovariš-u“ in „Domovini“.

Sv. Lenart, dne 17. listopada 1901.

Radoslav Knaflič.

Slično prošnjo je odposlal imenovani vodstvu Zaveze slov. učiteljskih društev, katere pa ni treba ponavljati, ker bode vodstvo Zaveze svojo dolžnost samo od sebe storilo. Pač treba enakim načinom podrezati ona okrajna učiteljska društva, ki morda v svoji nevednosti mislijo, da take prošnje ne spadajo v društven delokrog. Prošnje se smejo dotikati le šolskih, učiteljskih itd. razlogov.

Nadučitelj Knaflič je tudi pokazal način in pot, kako naj krajni šolski sveti v ti zadevi postopajo. Evo ene take prošnje dobesedno:

Št. 85.

Visoki državni zbor

Visoka c. kr. vlada na Dunaju!

Zavzet za razvoj slovenskega šolstva prosi prespoštljivo podpisani krajni šolski svet:

Visoki državni zbor in visoka c. kr. vlada blagovoli ustanoviti v Ljubljani slovensko vseučilišče.

Ž njim bi se povišala učenost in izobraženost slovenskega učiteljstva, ki je opravičeno obiskovati vseučilišče kot izvenredni slušatelj in bi se dosledno povzdignilo slovensko ljudsko šolstvo ter kultura slovenskega naroda.

Krajni šolski svet Sv. Lenart, dne 17. nov. 1901.

Radoslav Knaflič,
nadučitelj.

Martin Jančič,
načelnik.

Imenovani naš tovariš je izposloval, da je tudi bralno društvo v Št. Lenartu vložilo na državni zbor sledečo prošnjo:

Visoki državni zbor na Dunaju!

Visoka c. kr. vlada!

Kmetijsko bralno društvo „Narodna knjižnica v Št. Lenartu“ sme glasom točke d) § 1. svojih pravil težiti za vsem, kar more narodovo duševno in gmotno stanje povzdigniti.

Ker je od vseučilišča odvisno narodovo duševno in v posledicah tudi gmotno njegovo stanje, izpolnjuje prespoštljivo podpisano društvo točko d) § 1. svojih pravil tudi s tem, da se obrača na visoki državni zbor z vdano prošnjo:

Visoki državni zbor in visoka c. kr. vlada na Dunaju blagovolita skleniti, da se ustanovi v najkrajšem času za povzdigo in pospeševanje kulture slovenskega naroda v Ljubljani slovensko vseučilišče.

Narodna knjižnica v Št. Lenartu nad Laškim trgom, kmetijsko bralno društvo, ustanovljeno v spomin 50letnega vladanja cesarja Franca Jožefa I., dne 17. listopada 1901.

Radoslav Knaflič,
odbornik.

Vinko Lapornik,
predsednik.

Po tem uzorec ali podobno zamore vsako naše društvo, četudi ni politično, vložiti prošnjo za slovensko vseučilišče, vendar je treba pomniti, da se naj v prošnji nikar ne sklicuje na razloge politične vsebine, n. pr.: „Vlada nam je dolžna dati vseučilišče; kajti ona sprejema od nas vojake in davek. Slovenci nočemo biti državi samo za krmo topov, temveč hočemo imeti tudi svoje visoke šole itd.“ Društva, če niso politična, tudi ne smejo protestovati zoper ustanovitev italijanskega vseučilišča v Trstu, to vse bi se lahko smatralo za politično zadevo in torej za prekoračenje društvenega delokroga, kar bi dalo vladi zadostni povod dotično društvo razpustiti. Taka društva, četudi nimajo podobne točke v svojih pravilih, kakor bralno društvo v Št. Lenartu, naj vložijo kratke prošnje brez posebnih razlogov. Prošiti je dovoljeno vsakomur. Na prošnjah, pravijo, svet stoji. Občine pa smejo protestovati proti ustanovitvi italijanskega vseučilišča in zahtevati slovensko vseučilišče. One so avtonomne, t. j. se same vladajo in imajo v svojem delokrogu isto moč, kakor ministristvo v državi; če se je le zavedajo; zato smejo in je celo njihova dolžnost v narodnih in političnih zadevah odločno nastopati. To velja tudi o okrajnih zastopih in o političnih društvih.

Tovariš Knaflič je v zvezi z nekaterimi svojimi občani vložil na svojo občino v Jurklostru sledečo prošnjo:

Slavni občinski urad v Jurklostru!

Podpisani občani prosimo nujno, da bi se blagovolila nemudoma sklicati seja slavnega občinskega odbora, v kateri bi se naj sklenilo vložiti na visoki državni zbor oziroma na visoko c. kr. vlado na Dunaju prošnjo za ustanovitev slovenskega vseučilišča v Ljubljani in jo takoj odposlati državnemu poslancu g. vitezu Berksu, sedaj v drž. zboru na Dunaju.

Svojo vdano prošnjo podpiramo z razlogom, da je za ves slovenski narod naravnost poniževalno in sramotno, da še nimamo lastnega vseučilišča.

Nad 170 slovenskih vseučiliščnikov v Gradcu, 800 slovanskih vseučiliščnikov na Dunaju in 3000 slovanskih akademikov v Pragi je že odposlalo prošnje za slovensko vseučilišče v Ljubljani. Jdnake prošnje odpošljejo vse one slovenske in hrvatske občine, ki se zavedajo velikega kulturnega pomena vseučilišča za naš narod.

Vis. c. kr. vlada je to vprašanje sama oživila s tem, da je peščici italijanskih visokošolcev obljubila predložiti drž. zboru načrt za ustanovitev italijanskega vseučilišča v Trstu. Ker bi torej Italijani radi Slovence prehiteli s svojim vseučiliščem, naj slavna občina Jurkloster odločno protestuje zoper nameravano ustanovitev italijanskega vseučilišča v Trstu; zakaj mi Slovenci imamo mnogo več pravic do slovenskega vseučilišča v Ljubljani.

Za nas Slovence bi bilo jako sramotno, če bi peščica t. j. 600.000 Italijanov dosegla svoje vseučilišče. Slovenci pa, katerih je poldrug milijon, bi se ne oglasili zanj.

Za ustanovitev in vzdrževanje vseučilišča ne zadenejo občin nobeni troški, vzdržavati ga mora države.

Nemci v Avstriji imajo pet vseučilišč (na Dunaju, v Gradcu, Pragi, Inomostu in Černovicah), Slovenci nobenega. Tudi cigani nimajo nobenega, ker ne čutijo te potrebe in se doslej še niso zanj potegovali. Da nas ne bode vis. c. kr.

vlada na Dunaju smatrala za manj vredne od Nemcev ali celo s cigani enakopravne, je neobhodno potrebno, da se s to zahtevo zgamejo vse naše občine. Mi plačujemo davek kakor Nemci, hočemo torej ž njimi uživati enake pravice. Ker vzdržuje država Nemcem pet vseučilišč, mora nam ustanoviti jedno slovensko vseučilišče, toda vlada ga ne bode ponujala, sami se moramo zavzeti zanje. Podvizajmo se torej, državni zbor ne zboruje dolgo! Ganimo se, sicer nas bode vlada smatrala za nerazumni narod, ki ne potrebuje visokih šol in ki je na svetu le za pripravo Nemcem!

Sv. Lenart, dne 17. listopada 1901.

Martin Lapornik, posestnik; Vinko Lapornik, posestnik; Franc Guček, občinski svetovalec, posestnik; Radoslav Knaflič, nadučitelj.

Po teh primerih bode pač lahko slehernemu slovenskemu in hrvaškemu učitelju-(ci) storiti v svojem kraju primerne korake. Trud je prav majhen, namreč treba je le spisati prošnjo in jo v podpis predložiti, čast in zasluge pa bodo velike za vse učiteljstvo. Ves državni zbor, vsa Avstrija in sosedni narodi bodo izvedeli, da je slovensko in hrvaško učiteljstvo vložilo krog 1500 prošenj za vseučilišče in naš narod nam mora priznati prvenstvo med svojimi kulturnimi činitelji. Kdor pa bode tvegala med upom in strahom, kaj poreče k temu nemški ali italijanski nadzornik, okrajni šolski svet, okrajni glavar ali deželni šolski svet, tega pomilujemo zaradi njegovega omejenega dušnega obzorja in mu rečemo, da vseh teh naše potegovanje za slovensko vseučilišče tako dolgo nič ne briga, dokler se gibljemo v dopustnih in postavnih mejah.

V delu in v zavednosti je naš blagor!

V brezdelu in v nevednosti pa poguba!

Dopisi.

Kranjsko.

Iz Šent. Jerneja. (Upokojenje nadučitelja g. Sajeta.) V zadnjem cenjenem „Učit. Tovarišu“ je bilo naznanjeno, da je stopil nadučitelj g. Janez Saje v pokoj. Prav na mestu je bilo vprašanje, kdo je vzrok, da ni prišel v I. plačilni razred. Nadučitelj sam gotovo ni bil kriv. Da je mož vestno izpolnjeval svojo dolžnost, za to so najboljše priče tamošnje učiteljstvo, krajni šolski svet in županstvo. Čujmo, kako se je poslovilo od svojega nadučitelja in voditelja tamošnje učiteljstvo:

„Današnja domača učiteljska konferenca je ena izmed najbolj značilnih in slovesnih, kar se jih nahaja v tem zapisniku.“

Ni še minulo leto in dan, odkar se je poslovil od zbranih šentjernejskih učiteljev naš dragi tovariš gosp. Franc Muhič, stopivši v stalen pokoj. Danes imamo izvanredno priliko, da se poslavljamo od svojega sivolasega, dolgoletnega in zaslužnega šolskega voditelja in nadučitelja gospoda Janeza Saje-ta, kateri z današnjim dnem stopi po več ko 48letnem službovanju v težko zaslužen stalni pokoj. Zbrano učiteljstvo današnje konference se ginljivim srcem posavlja od svojega izkušnega, v burnih časih utrjenega voditelja kličoč mu: Vsemogočni pripusti mi uživati mirno, zadovoljno še dolgo vrsto let grenko zaslužen pokoj!

Zahvaljujemo se mu zbrani kolegi in koleginja za vse dobre svete in praktična navodila teh dolgih let njegovega voditeljstva.

Po milem slovesu in zahvali nadučitelja za laskavo priznanje so se vsi podpisali v zapisnik domače učiteljske izvanredne konference. Takoj še isti večer prinese sel zapečaten, veliko, dolgo pismo od prečastitega gospoda Ignacija Wutscherja, veleposestnika na Brezovici, kot krajnega šolskega nadzornika tukajšnje štirirazrednice z dvema paralelkama, ki se opravičuje, da se ni mogel konference udeležiti, se pa pismeno prav toplo in iskreno zahvaljuje v svojem imenu in v imenu vseh onih že odraščanih in še sedaj obiskujočih otrok za ves trud in nauk, ki so ga pri njem dobili v dobi čez 30 let na tukajšnji šoli, ki ni bila pot s cveticami posuta radi upornosti starišev o obiskovanju šolskih otrok ali o razširjevanju šole. Vošči mu najlepši mir v zasluženem pokoju itd.

Po sklepu vsakdanje šole t. j. 30. novembra t. l. sta prišla osebno vis. častiti dekan Anton Fettich-Frankheim, kot predsednik tukajšnjega kraj. šolskega sveta, in blagrodni gospod Jožef Polanc, župan in ud kraj. šolskega sveta se zahvalit za trud in izvrstno delo celih 30 let na tej šoli kot šolski voditelj in nadučitelj.

Na to je dal župan še sledečo izjavo:

Blagrodnemu gospodu Janezu Saje-tu, upok. nadučitelju
v Šent. Jerneju.

„Podpisani izrekamo v imenu cele občine najtoplejše zahvalo za Vaše več ko 30letno neumorno, zvesto in truda-polno delovanje na tukajšnji šoli.“

Želimo Vam iz celega srca, da Vas Vsemogočni še mnogo let ohrani v trdnem zdravju uživati po pravici zaslužen pokojnino in Vam v Svoji milosti podeli mnogo let uživati zaslužen mir.

Šent. Jernej, dne 30. novembra 1901.

Jožef Polanc m. p.,

župan.

Franc Novoselec m. p., Jožef Tavčar m. p.,
srenjska svetovalec.

Zahvalil se je s solznimi očmi gospod nadučitelj, ter ju prosil, naj izrečeta pristrčno zahvalo vsemu srenjskemu zboru.*)

Goriško.

V pojasnilo. Poročilo o shodu slov. učiteljstva pokn. grofije Goriško-Gradišćanske, dne 7. novembra 1901 („Učit. Tovariš“ št. 33) ni popolno, zato prosim, gospod urednik, da sprejmete stvari na ljubo v glasilo naprednega učiteljstva naslednje vrstice.

Poročevalec g. Bajt je omenjal na shodu v Gorici, da bi ga nekdo napadel v „Edinosti“, da se hoče obešati višjim osebam za frak. Iz poročila sodim, da misli, da bi bil jaz pisal in poslati omenjeni napad na njegovo osebo v „Edinost“. Javno izpovedujem, da g. Bajt ni prav poučen, ter me je neopravičeno sumničil. To naj vzame v znanje on in slov. učiteljstvo.

Iz poročila se dalje razvidi, da g. Bajt „Edinosti“ ni natančno čital, kajti zamenjal je oni dopis o svoji osebi s članki, katere je prinašala „Edinost“ ob istem času.

Dovolite mi, gosp. urednik, da spregovorim dve ali tri tudi na sporočilo glede namišljenih napadov v vrsti člankov v „Edinosti“. Najprej moram konstatirati, da prvega članka glavni del je prinesel tudi „Učiteljski Tovariš“ pod

*) Te izjave in ti pojavi kažejo, da je bil mož na svojem mestu. Zato se nam vedno bolj čudno zdi, da ni bil po 48letnem zvestem službovanju pomaknjen v I. plačilni razred in se mu namignilo, da naj prosi za pokoj. Mogoče, da se nam posreči, priti pravemu vzroku na sled.

naslovom „Po deželnem zboru Goriškem“. Ali je „Učiteljski Tovariš“ tudi napadal učiteljstvo? Gosp. Bajt trdi, da je podal člankar za 1 leto prestaro sliko, ker učiteljstvo na Goriškem še nikoli ni bilo tako jedino, kakor ravno sedaj, izvzemši: kopico „Slomškarjev“.

Da se moti g. Bajt, hočem navesti le nekaj dokazov iz najnovejšega časa, iz katerih se vsakdo lahko prepriča, da člankar v „Edinosti“ pozna dobro naše razmere.

1. „Soča“ št. 134 z dne 19. novembra 1901 piše s Tolminskega: „Pri Sv. Luciji sta volila dva učitelja proti učitelju Vrtovcu, tretji bi tudi, ako bi imel pravico.“ — Koliko vrednost imajo torej tista poročila o solidarnosti na Tolminskem!

2. „Soča“ šte. 135 z dne 21. novembra 1901 piše: „Mi pa pravimo našim učiteljem, da naj si vzamejo za vzgled klerikalne „Slomškarje“, ki agitujejo kakor besni za klerikalno stranko.“

3. Dr. H. Tuma se je izjavil dne 21. novembra 1901: „Učiteljstvo se pa slabo sponaša“ (za napredno stranko namreč). Tožil je, da v neki občini, kjer je propadla njegova stranka za 1 glas, da učitelj (g. Belc) se ni niti udeležil volitve. V neki drugi občini, kjer je imela napredna stranka poprej večino, a je zdaj propadla, da je mnogo pokvaril baš učitelj.“

Ali hočete še več dokazov? Ali niso to verodostojni?

Še eno mesto v sporočilo moram omeniti. To je 13. točka predlogov o postopanju. Tam stoji: Prezirajmo one tovariše, ki hočejo biti brez pravega prevdarka rajši hlapeci in sužnji našemu stanu nasprotnih idej in kažimo jim na dostojen način, da so nam v nesrečo naši tovariši, kot suhe veje na našem drevesu kolegijalnosti. Naše vedenje proti njim naj jim bo spričevalo za njih dejanja, ki so našemu stanu v škodo.

Resnično povem, da se ne strinjam s tem predlogom, kateri bi utegnil imeti pogubonosnih posledic za naš stan, ako bi se izvajal v dejanju. Kam pa pridemo, ako se bomo še med seboj prezirali, ko nas še preveč prezirajo vsi drugi stanovi?! Na shodu na Ajdovskem sem že ugovarjal temu predlogu, a zastoj; zato pa svarim na tem mestu resno, da naj ne bodemo tako nekolegijalni, ampak poskusimo vse mogoče, da se združimo vsi kot eden. Še tako nam je gorje, a nas čaka še hujše.

Sami smo krivi, da so razmere v našem stanu take, kakoršne so. Veseli jih ne moremo biti.

Nekaj družega imam v mislih. Vredno bi bilo po dovršenih volitvah v deželni zbor napraviti natančen izkaz — imenik vseh učiteljev, ki niso bili pri teh volitvah za napredno stranko. Zaupni odbor naj vzame stvar v roke ter naj poizve, iz katerih vzrokov niso bili dotični učitelji za napredno stranko.

Ko bode imel zaupni odbor v rokah vse odgovore (bode jih lepo število!), naj jih trezno študira in naj premišluje, kako bi se dalo odstraniti uzroke takemu postopanju. To bi bila lepa študija in uzroki bi jasno govorili in narekovali poti, po katerih bi prišlo vse učiteljstvo k resničnemu skupnemu kolegijalnemu sodelovanju v blagor našega zanemarjenega stanu. Kdor hoče zdraviti bolezen, mora poznati uzroke istim.

Gospod urednik! Dolgo časa je preteklo, odkar niste dobili črke iz mojega peresa. Prosim Vas, da sprejmete te yrstice v list, ki je naše glasilo.

Peter Medvešček, nadučitelj.

Štajersko.

Odgovor gospodu Janezu Golaveršenšku. (Dalje.)

Potovalni učitelji, ki s svojimi suhoparnimi govori svet dolgočasijo, naj bi se v prvi vrsti odpravili. Sicer ako ne bi bil gospod Janez Golaveršenšek tako odličen strokovnjak, bi človek mislil, da mu je kmetijska stroka deseta briga, ker mu se sama po sebi suhoparna zdi. Predavanja o kmetijstvu morajo pa biti zabeljena z neštevilnimi citati in papricirana z mnogimi, četudi večasi neslanimi dovtipi, da postanejo zanimiva. Kmetovalec se hoče ja pri taci predavanjih zabavati, saj ni po nazoru gospoda Janeza Golaveršenške stvari v korist, ako se skuša kmetovalecem ponuditi v kratkem času kolikor mogoče dobrih nauk, ki jim prav porabljeni tudi koristijo. Torej predavanje, ki je popolnoma stvarno, ne velja, posebno ne, ako se ne vpošteva secesija, tu se ne prinaša vedno kaj novega, če je to tudi narobe. Za taka predavanja bi se moralo torej za vsaki slučaj iz knjig in listov prebrati par strokovnih fraz in iz teh napraviti ličen govor, ki se o pravem času kot valec na grafonu spusti. Od slučaja do slučaja se po razmerah ravnati, to torej ni pravo. Sicer so pa potovalni učitelji tudi uboge pare. Po cele tedne klatijo se po svetu po noči in po dnevu, peš, ješ, na vozu in vlaku čez hribe in doline, pa imajo za njih plačilo, ki bodi na priliko enako onemu gospoda Janeza Golaveršenške, preslabo naravo. Ker pa zastopajo le realnost in materijalizem, se pa tudi ne zahteva od njih, da so nenavadno ženijalni in plodoviti pesniki, ki naj bi svoje govore vedno pridno pilili in lepe fraze kovali. Stroka je sicer sama po sebi resna in se zlasti v deželah, kjer je kmetijstvo najbolj napredovalo, najmanj nepotrebnih besedi trosi. Kje je tista srečna doba, ko bodo kot potovalni učitelji za najnižjo uradniško plačo najvišji ženiji, govorniki itd. okoli hodili, možje, ki bodo znali obenem še čudeže delati. Ako se ozremo malo po svetu ter opazimo, kako daleč smo pri kmetijstvu še od ideala, kateremu so se druge dežele že mnogo bolj približale, opazimo povsod še polno temeljnih napak, katere je treba na vsak način izčerpiti, da bode kmetijsko podjetje napredovalo, tedaj pa znamo pač dvomiti, da je čudotvoren vrt gospoda J. G. že vse storil. Mogoče, da bi bilo celo potreba mnogo napak, katere je ta čudotvoren vrt širil, izčerpiti. S pomočjo kacega dobrega potovalnega učitelja, če je tudi drugače suhoparen, bi se menda le še dalo v tej zadevi marsikaj storiti. Narodno-gospodarstvo baš ni kegljišče, na katerem se lahko vsak igra, kdor se ž njim peča, ravnati se mora pač po gotovih v razmerah utemeljenih pravilih. Kdor hoče le po lastni poti hoditi ter ta pravila ignorira, ta bode pač več škodoval nego koristil. Gospodje tovariši učitelji, ki se ne sramujejo posvetovanja z enim ali drugim strokovnjakom, so tudi jako dobri vrtnarji in njihovi vrtovi tudi zelo dobrodelno na okolico vplivajo.

(Dalje.)

Društveni vestnik.

Kranjsko.

Vabilo k občnemu zboru „Društva za zgradbo učiteljskega konvikta“ v Ljubljani, ki bo dne 28. t. m. z običajnim dnevnim redom ob 8. uri zjutraj v Narodnem domu (pritliče na desno). Odbor

Vabilo k občnemu zboru deželnega „Slovenskega učiteljskega društva“ v Ljubljani, ki bo dne 28. t. m. ob 9. uri zjutraj z običajnim dnevnim redom. K mnogobrojni vdeležbi vljudno vabi odbor.

Deželno „Slovensko učiteljsko društvo“ v Ljubljani nujno opozarja vsa okrajna učiteljska društva, da naj nobeno društvo ali kak posamezni učiteljski zbor ne vplaga posebne svoje prošnje do deželnega zbora za izboljšanje svojega gmotnega stanja, ker s tem prav gotovo ne dosežejo sami ničesar, pač pa le rušijo našo organizacijo. Vse tozadevne želje naj se vpošljejo našemu društvu, katero bo potem storilo vse, kar se sploh dá storiti in doseči ob sedanjih razmerah. V družbi in slogi je moč!

Ljubljana, dne 6. grudna 1901. Predsedstvo.

Štajersko.

Ormož. Učiteljsko društvo za ormožki okraj je v svojem zborovanju dne 7. novembra t. l. jednoglasno sklenilo, da smatra članek v „U. T.“ od 1. vinotoka t. l. št. 28 z napisom: „Slovenskim učiteljem na Sp. Štajerskem v prevdarek“ neutemeljenim, ker ni stvarno popolnoma resničen, ter ima namen razdirati stanovsko slogu med slovenskimi in nemškimi učitelji na Štajerskem.

Štajerskemu Lehrerbundu je vsaka politika deveta briga, on se poteguje edino le za svobodno šolo in za izboljšanje žalostnega gmotnega stanja štajerskega učiteljstva. Ako se pisec omenjenega članka ni spodtikal na dejstvu, da so se duhovniki vseh avstrijskih narodov na svojem duhovniškem shodu na Dunaju posvetovali o svoj stan in svoje interese zadevajočih rečeh, čemu se potem zdaj po nepotrebnem zaganja v nas, ki smo šli samo zato v Gradec, da kažemo samo svojo stanovsko solidarnost in zavednost, kakor so jo pokazali tudi nemški, češki, slovenski i dr. duhovniki na svojem skupnem stanovskem shodu na Dunaju

Sicer pa ni res, da je na shodu štajerskega Lehrerbunda državni poslanec Seitz od učiteljstva zahteval, da mora isto „mitmarschieren“ s socijalnimi demokrati. Nasprotno, njegove besede so se glasile tako le: „Wir Socialdemokraten verlangen nicht, dass die Lehrerschaft sich unserer Parthei anschliesst. Wir verlangen nur, dass dieselbe fest zusammenhält im Kampfe gegen den Clerikalismus u. die Verclerikalisierung der Volksschule. Wir wollen eine freie Schule haben, weil nur solche dem Arbeitervolke von Nutzen sein kann.“

Kar se tiče važnosti narodnostnega momenta v šoli, katero je naglašal državni poslanec Malik, bodemo se mi slovenski učitelji istotako ravnali po njegovem nasvetu in nam izročeno deco ravno tako vestno odgojevali v slovensko-narodnem duhu, kakor nemški učitelji svojo v svojem duhu. Oni „Heil“, o katerem pisec govori, ni veljal poslancu Maliku kot takemu, ampak on sam je končal svoj govor z besedami: „Heil der freien Schule“ in tem besedam mi napredni učitelji vedno in vsigdar pritrdimo.

V zadevi „Popotnika“ je naše učiteljsko društvo že večkrat izrazilo svoje obžalovanje, da se ta naš strokovni list od učiteljstva ne podpira tako, kakor to zahteva naša učiteljska čast. Žalostno in sramotno je, ako hira „Popotnik“ vsled naše brezbriznosti. Dokazati bi pa mogli črno na belem, da so malone vsi tisti slovenski učitelji, kateri so naročeni na Lehrerbundovo glasilo, tudi naročniki „Popotnika“. Drugo veliko krdelo pa tvorijo učitelji, ki se ne brigajo niti za „Popotnika“, niti za „Schul- und Lehrerzeitung“, kojim je sploh za stanovske težnje toliko kot za lanski sneg.

Kar se tiče centralizma, kojega je poslanec Seitz koval v zvezde, smo tega mnenja, da je za nas učitelje stanovski centralizem pravcati ideal, po katerem bi morali težiti s vsemi silami. Le ako dospemo učitelji v Cislitvaniji do svojega centralizma, ta je, da se združimo vsi učitelji Avstrije v svojih stanovskih težnjah in zahtevah, da vsi skupno kot eden mož povzdignemo svoj glas — le tedaj — torej v znamenju prave sloge in pravega centralizma — nikdar pa v znamenju nesloge in separatizma — zasijali nam bodo lepši in jasnejši dnevi.

Književnost in umetnost.

„Zvonček“. List s podobami za slovensko mladino. V 12. št. je ta-le vsebina: Pravljica o snežcu. Zložil Igor. — Sosedni purčki. Spisal Jur. Pangrac. — Naročilo. Zložila Bogomila. — V prvih hlačah. Zložil S. Palček. — Dobro jutro! (s sliko). Zložil Igor. — Starec. Zložil A. Rapè. — Zvečer. Zložil Ivan Zorič. — Cvetoča ameriška agava na izžanskem gradu. Popisal in ilustroval Fr. Rojec. — Svetnik z dobrim srcem (s sliko). Spisal P. Petrovič. — Ivanka in čarovnica. Ruska narodna. Priobčil Brinjos. — Pouk in zabava. Barvana slika: Rojstvo Gospodovo. S to žetvilko se zaključuje 2. letnik „Zvončka“, ki stane na leto 5 K. Toplo ga priporočamo!

„Slovenske zadruge“ je izšla 12. št. Ta mesečnik, ki izhaja v Krškem in se tiska v Celju, prinaša razprave o zadružni gospodarski organizaciji na Slovenskem in članke o narodni vzgoji ter zagovarja zjedinenje slovenskih političnih strank na gospodarskem, šolskem in političnem polju. Naročnina tega lista je 4 K, ozir. 2 K na leto. List bo izhajal tudi l. 1902.

Vestnik.

Najvišje odlikovanje. C. kr. gimnazijski profesor, slovenski pisatelj in pesnik, g. Josip Stritar, je odlikovan z viteškim križcem Fran Josipovega reda. Čestitamo!

Novoletni avancement kranjskega učiteljstva. Iz II. v I. plačilni razred so pomaknjeni: Iv. Kutnar v Žužemberku, Ivan Rihtaršič v Št. Jurju pri Kranju, Mihael Kalan v Št. Petru na Pivki, Jos. Zajec v Vel. Gabru in Fr. Auser v Boh. Beli. Iz III. v II. plačilni razred so pomaknjeni: Mihael Kos v Homecu, Ivan Remic v Št. Jurju pri Ljubljani, Ivan Murn v Draščah, Frančiška Wrus v Šiški, Frančiška Jugovic v Kranju, Fran Trost v Ljubljani, Jos. Bregar v Kranjski gori, Ivan Kremžar v Št. Vidu pri Zatičini, Jakob Žebre v Starem trgu, Anton Pegan v Suhorju ter Marija Šere in Julija Borovsky v Ljubljani. Iz IV. v III. plačilni razred so pomaknjeni: L. Albrecht pri Sv. Ani nad Tržičem, Apolonija Dolinšek v Št. Vidu, Edvard Bohinc v Ribnici, Ana Praprotnik v Primskovem, Emilija Jurman v Šmartnem pri Kranju, Jos. Armič v Ljubljani, Jos. Pavčič v Velikih Laščah, Srečko Nagu v Vačah, Anton Sone v Preski, Lovro Perko v Gor. Logatecu, Fr. Štefančič v Ribnici, Fortunat Lužar v Izlakah, Ivan Petrič v Rudniku, Jos. Kikel v Hohenegu pri Kočevju, Karol Pikel v Šmartnem pri Litiji, Rajko Mežan v Št. Jurju (Krško), Antonija Okorn v Kropi, Terezija Škulj v Šmarju, Rihard Megušar v Podzemlju in Ferdinand Wigele v Starem trgu pri Ložu.

Za univerzo v Ljubljani. Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo sklenilo je v svojem zborovanju dne 1. t. m. resolucijo za ustanovitev vseučilišča v Ljubljani in je poslalo isto „Zavezi“, da jo odpošlje državnemu zboru. Tako je storilo tudi deželno „Slovensko učiteljsko društvo“, „Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani“ in „Ljubljansko učiteljsko društvo“.

Osobne vesti. Nadučiteljem v Negovi je imenovan ondotni učitelj g. Mihael Vreča; šolski vodja pri Sv. Jerneju nad Muto je postal g. Josip Peitler. Stalni učitelji oziroma učiteljice so postali gospodje in gospodične: Friderik Bernard pri Kapeli pri Gornji Radgoni, Matilda Bernard pri Sv. Petru v Gornji Radgoni, Josip Kosi pri Sv. Jurju ob Ščavnici, Marija Kos pri Negovi, Ljudmila Poljanec pri Kapeli pri Gornji Radgoni, Katica Pirc na Stari Gori pri Sv. Jurju ob Ščavnici, Ida Stedry v Koprivnici, Kristina Šuler na Stari gori pri Sv. Jurju ob Ščavnici, Marija Vavpotič v Olimju. Učiteljica ročnih del pri Mariji Velki je postala gđč. Avgusta Kos. — Nadučitelj g. Josip Pavčič iz Velikih Lašč je napravil na Dunaju državni izpit za klavir in petje s prav povoljnim uspehom. — Imenovani so nadučiteljem gg.: Fran Ivanc v Senožečah, Konrad Mally v Toplicah-Zagorje, Bernard Andoljšek iz Mirne peči, v Litiji; dalje so stalno nameščeni g.

Vinko Krek v Trbojah pri Smledniku, gdč. Hedviga Schwickert v Št. Lamprehtu, g. Avgust Praprotnik iz Cerkelj v Gor. Logatecu, g. Mihael Salberger iz Besnice v Jesenicah na Gorenjskem, gdč. Pavla Tomšič iz Št. Ruprehta v Višnjigori in gdč. Leopoldina Tomšič iz Srednje vasi na Kočevskem v Velikih Laščah. — G. Štefanu Križniču, strokovnemu udu e. kr. dež. šol. sveta goriškega, se je poverilo nadzorstvo slov. ljud. in obrtnih šol le za mesto Gorica in gradiščanski politični okraj, torej ne tudi za goriško okolico, kakor smo pomotoma zadnjič poročali.

Remuneracija za kmetijski pouk in ženska ročna dela je podelil dež. šolski svet kranjski dotičnim učiteljem oziroma učiteljicam in sicer vsem skupaj 3000 oziroma 4 K.

Božične počitnice se prično letos vsled sklepa deželnega šolskega sveta kranjskega na vseh ljudskih šolah v soboto, dne 21. t. m. po popoldanskem pouku.

V občinski zastop Dolenje Logaški sta bila dne 14. m. m. voljena nadučitelj Jos. Turk in učitelj Iv. Šega soglasno.

Slovenska šolska Matica. Knjige „Slovenske šolske Matice“ za l. 1901. se že tiskajo. Društveniki dobe za to leto troje knjig in sicer: 1. Letopis, 2. Slovenski pouk, 3. Realna knjiga (Zgodovina I. snopič). Zaradi različnih težav, ki so v začetku s takim podjetjem združene, menda ne bo mogoče, kakor je bilo naznanjeno, razpošiljati knjig pred Božičem. Častiti društveniki se prosijo malo potrpljenja.

Učiteljska služba v Šiški pri Ljubljani je iznova razpisana. Učitelje-očete opozarjamo na ta razpis.

Razpis častnih nagrad.

Na razpis nagrad, ki je bil objavljen v 8. št. „Učiteljskega Tovariša“ dne 10. marca t. l., so se odzvali trije pisatelji. Ker pa ocenjevalci niso odobrili nobenega doposlanega spisa, razpisuje podpisano vodstvo vnovič dve častni nagradi po 100 in 60 K za dva najboljša mladinska spisa, obsegajoča najmanj po 3 tiskovne pole.

Spisa morata biti izvirna in primerna otroškemu duhu. Rokopisi naj se pošljejo predsedništvu „Zaveze“ do 15 aprila 1902.

Pisatelji naj se ne podpišejo na svoj rokopis, temveč naj priložijo svoja imena v zaprtem ovitku, na katerem bodi zabeležen naslov dotičnega spisa.

Spise bodo ocenjevali posebni ocenjevalci. Ocenjena spisa bodeta last „Zaveze“ in izideta kot III. in IV. zvezek „Mladinske knjižice“.

V Ljubljani, dne 6. decembra 1901.

„Vodstvo Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev“.

Tajnik: Drag. Česnik. Predsednik: L. Jelenc.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 1607. Kranjsko.

Na dvorazrednici v Čatežu razpisuje se druga učiteljska služba s postavnimi dohodki v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje za to službo vlagati je predpisanim potom tu sem do 20. decembra 1901.

C. kr. okrajni šolski svet v Krškem, dne 23. oovembra 1901.

Št. 1514.

V šolskem okraju ljubljanske okolice je stalno popolniti sledeča službena mesta s postavnimi prejemki:

1. eno učno mesto na 4razredni ljudski šoli v Št. Vidu;
2. eno učno mesto na 3razredni ljudski šoli v Šiški.

Prošnje je poslati po predpisanim potu tukajšnjemu uradu do 10. januarja 1902.

S tem se razveljavi razpis z dne 18. novembra 1901 št. 1514 s pristavkom, da se bodo upoštevale do sedaj došle prošnje tudi pri novem razpisu.

C. kr. okrajni šolski svet v Ljubljani, dne 6. decembra 1901.

Z. 1336.

An der dreiclassigen Knaben-Volksschule in Zirklach gelangt eine erledigte Lehrstelle mit den gesetzmässigen Bezügen sogleich zur definitiven eventuell provisorischen Besetzung.

Bewerber haben ihre gehörig belegten Gesuche im vorgeschriebenen Wege bis 15. Dezember 1901 hieramts einzubringen.

K. k. Bezirksschulrath Krainburg, am 1. Dezember 1901.

Št. 1279.

Na dvorazrednici v Rovtah je učno mesto stalno popolniti. Prošnje za to mesto so vlagati semkaj do 28. decembra 1901.

C. kr. okr. šolski svet v Logatecu, dne 27. novembra 1901.

An der vierclassigen Volksschule in Laserbach wird eine Lehrstelle mit den sistemisierten Bezügen zur definitiven Besetzung ausgeschrieben.

Gehörig instruierte Gesuche sind bis 20. Dezember l. J. im vorgeschriebenen Dienstwege hierorts einzubringen.

K. k. Bezirksschulrath Gottschee, am 29. November 1901.

Št. 1822.

Štajersko.

Na štirirazredni ljudski šoli pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah se ima do Velike noči 1902. leta stalno ali začasno namestiti učiteljska služba z dohodki po III. krajnem razredu in s prosto, prav lepo izbo.

Prošnje, opremljene z obema spričevaloma oziroma le z zrelostnim spričevalom in z dokazom avstrijskega državljanstva, naj se vložijo do 21. decembra 1901. I. predpisanim potom pri krajnem šolskem svetu pri Sv. Lovrencu v Slov. gor. p. Juršince.

Okrajni šolski svet Ptuj, dne 21. novembra 1901.

Predsednik: Attems m. p.

Svetopisemske slike starega in novega zakona

po izvirnih slikah Ernest Pessler-ja
na Dunaju

izdane po naročilu e. kr. ministerstva za bogočastje in nauk in z dovoljenjem knezonadškof. konzist. na Dunaju

32 podob v umešno izvršenem barvotisku.

Cena na močnem kartonu prilepljenim podobam s pripravo za obešanje **24 K.**

Dobiva se v knjigotržnici

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg-a
v Ljubljani.

Kupujte in zahtevajte

povsod le svinčnike, ki nosijo napis:

Svinčnik družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Ti svinčniki so novo blago in zanesljivo dobri ter iz svetovnoznane avstrijske trvdke Hardtmuth-ove, in nič dražji od drugih.

Svinčniki „Družbe sv. Cirila in Metoda“ naj se vpeljejo v vse šole, saj dična družba skrbi največ za narodne šole in vsak krajcer jej dobro dojde. Z blagim namenom je pa združeno tudi dobro blago.

Cena 12 ducatov:

Št. 100	št. 90	št. 301	št. 302	št. 504
K 1'42.	K 2'70.	K 4'50.	K 5'04.	K 6'84

Glavno zalogo ima trgovina

Ivan Bonač-a v Ljubljani.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega meseca ter stoji vse leto 8 K, pol leta 4 K, četrta leta 2 K. Spisi naj se blagovolijo pošiljati samo pod naslovom: Uredništvo „Učiteljskega Tovariša“ v Ljubljani. Naročnino pa prejema g. Frančišek Crnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljave naj se pošiljajo franco. — Oznanila in poslanice se računajo za stran 30 K, pol strani 16 K, 1/8 strani 10 K, 1/4 strani 8 K, 1/8 strani 4 K; manjši inserati po 20 h petit-vrsta. Večkratno objavljenje po dogovoru. Priloge poleg poštnine 6 K.

Izdajatelj in odgovorni urednik Radoj Koréne. — Last in založba „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“.
Tiska „Narodna tiskarna“ v Ljubljani.